

Sygn. akt VU 955/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 7 lipca 2015 r. sygn. (...) SP (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje A. S. prawo do emerytury górniczej z dniem 1 kwietnia 2015 roku.

Sygn. akt VU 955/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 lipca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił A. S. prawa do emerytury górniczej wskazując, że nie udokumentował do dnia 27 listopada 2014 roku wymaganego 25-letniego okresu pracy górniczej, a jedynie **15 lat 2 miesiące i 11 dni pracy górniczej, w tym 11 lat 1 miesiąc i 14 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.**

W dniu 5 sierpnia 2015 roku wnioskodawca A. S. złożył odwołanie od decyzji, w którym wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury górniczej poprzez zaliczenie do pracy górniczej okresów pracy: od 8 grudnia 1987 roku do dnia 28 lutego 1989 roku i od 1 stycznia 1995 roku do 31 marca 2003 roku oraz w wymiarze półtorakrotnym okresu od 1 kwietnia 2003r. do 31 grudnia 2005r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca A. S. urodzony w dniu (...), w dniu

13 kwietnia 2015 roku wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca był członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale przekazał środki zgromadzone na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochód Skarbu Państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę - k. 2-4 akt emerytalnych)

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do pracy górniczej w wymiarze jednokrotnym 11 lat 1 miesiąc i 14 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. okres pracy od 1 kwietnia 2003 roku do 26 marca 2015 roku. Z tym, że z okresu od 1 stycznia 2006r. do 31 stycznia 2015r. organ rentowy zaliczył w wymiarze półtorakrotnym (...) dniówek, w wyniku czego staż pracy wzrósł do 15 lat, 2 miesiące i 11 dni.

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy górniczej w wymiarze jednokrotnym okresu od 8 grudnia 1987 roku do dnia 28 lutego 1989 roku i od 1 stycznia 1995 roku do 31 marca 2003 roku, ponieważ stanowiska kierowcy oraz kierowcy prowadzącego stale samochody ciężarowe, nie figurują w załączniku nr 2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku. Ponadto organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy w wymiarze półtorakrotnym okresu od 1 kwietnia 2003r. do 31 grudnia 2005r. na stanowisku pomocnika górnika strzałowego, ponieważ stanowisko nie figuruje w załączniku nr 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku. Okres ten organ rentowy zaliczył wnioskodawcy w wymiarze jednokrotnym.

(dowód: decyzja z dnia 7.07. 2015r. k.36 akt emerytalnych, odpowiedź na odwołanie k.5-5 odwrót akt, pismo organu rentowego z dnia 8.01.2016r. – k. 48 akt)

A. S. od dnia 8 grudnia 1987 roku do 31 grudnia 1998r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...). Z dniem 1 stycznia 1999r. przedsiębiorstwo zostało sprywatyzowane i wnioskodawca stał się z mocy prawa pracownikiem (...) Spółka Akcyjna. Obecnie pracodawcą wnioskodawcy jest (...) z siedzibą w R..

(dowód: umowa o pracę z dnia 8.12.1987 roku k. 1 w aktach osobowych część B, świadectwo wykonywania pracy górniczej k. 8 akt emerytalnych)

Na Oddziale Eksploatacji Samochodów Ciężkich Rs-3 wnioskodawca pracował na odkrywce na stanowisku:

- kierowcy w okresie od dnia 8 grudnia 1987 roku do dnia 28 lutego 1989r.

- kierowcy mechanika od 1 stycznia 1995r. do 30 kwietnia 1999r.

- kierowcy prowadzącego stale samochody ciężarowe powyżej 3,5 tony od dnia 1 maja 1999r. do 31 marca 2003 roku;

W dniu 25 stycznia 2001r. wnioskodawca uzyskał uprawnienia do obsługi żurawi przenośnych o udźwigu do 32 ton. Po ich uzyskaniu od lutego 2001r. obsługiwał pojazd ciężarowy R. (...) wraz z zamontowanym na nim żurawiem (...) oraz urządzeniem do wytwarzania górniczego materiału wybuchowego (...). Pojazdem tym pracował dla potrzeb oddziału strzałowego (...) B..

(dowód: umowa o pracę z dnia 8.12.1987 roku k. 1 w aktach osobowych, pismo pracodawcy z 18.01.2016r. – k. 27 akt, pismo pracodawcy z 8.06.2015r. – k. 15 akt osobowych, uprawnienia – k. 27 akt osobowych)

W dniu 30 marca 2003r. wnioskodawca ukończył przeszkolenie dla kierowców pojazdów przewożących materiały niebezpieczne.

(dowód: zaświadczenie – k. 28 akt osobowych)

Od dnia 1 kwietnia 2003r. wnioskodawca został przeniesiony z oddziału rs3 na oddział strzałowy na stanowisko pomocnika górnika strzałowego.

(dowód: zawiadomienie o zamianie miejsca pracy z 31.03.2003r. – k. 31 akt osobowych)

W dniu 28 czerwca 2003r. wnioskodawca ukończył kurs (...) w (...) Zakładach (...).

(dowód: zaświadczenie – k. 35 akt osobowych)

W dniu 29 kwietnia 2005r. wnioskodawca ukończył kurs (...) w otworach wiertniczych oraz zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi.

(dowód: zaświadczenie – k. 43 akt osobowych)

Z dniem 1 stycznia 2006r. wnioskodawca objął stanowisko górnika strzałowego.

(dowód: angaż z 20 grudnia 2005r. – k. 46 akt osobowych)

Z dniem 17 listopada 2006r. pracodawca zmienił nazwę stanowiska pracy wnioskodawcy z górnika strzałowego na górnik strzałowego kopalni odkrywkowej. Na tym stanowisku pracował do dnia 31 sierpnia 2014r.

(dowód: wniosek o zmianę nazwy stanowiska pracy – k. 54 akt osobowych)

Z dniem 1 września 2014r. pracodawca powierzył wnioskodawcy stanowisko górnik kopalni odkrywkowej.

(dowód: angaż z dnia 29.08.2014r. –k. 98 akt osobowych)

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...) B. nie wykonywał pracy związanej z podmianą na stanowiskach pracy przy urządzeniach (...) i w związku z tym nie otrzymywał dodatku stykowego.

(dowód: pismo pracodawcy z 7.10.2015r. – k.9 akt)

Praca wnioskodawcy w okresie od 8 grudnia 1987 roku do dnia 28 lutego 1989r., od 1 stycznia 1995r. do 31 stycznia 2001r. polegała na obsłudze samochodów ciężarowych samowładowczych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony. Były to pojazdy marek: T., S., R.. Sprzętem tym wnioskodawca transportował urobek (odłamki węgla), tłuczeń, piasek, ściery spod koparki wielonaczyniowej pod kruszarki na terenie odkrywki. Pracę tą wykonywał ponad 4 godziny dziennie.

W okresie od 1 lutego 2001r. do 31 marca 2003r. wnioskodawca oprócz transportowania urobku na odkrywce, był operatorem żurawia (...) zamontowanego na (...). Przy pomocy żurawia wnioskodawca przewoził saletrę i olej napędowy z magazynu, który znajdował się poza odkrywką na oddział strzałowy znajdujący się na odkrywce w zastępstwie pracownika J. Z. oraz sporządzał materiał wybuchowy saletrol na oddziale strzałowym. Jako operator żurawia wnioskodawca był także oddelegowywany do prac przy bieżących naprawach i konserwacji koparek wielonaczyniowych. Wnioskodawca za pomocą dźwigu podnosił do góry i opuszczał na dół części koparki, przy użyciu których mechanicy przeprowadzali bieżące naprawy maszyn podstawowych. Mechanicy dokonywali wymiany krążowników, suwni i skrobaków. Wnioskodawca przywoził też samochodem R. (...) wraz z zamontowanym na nim żurawiem (...) niezbędne do remontu części maszyn. Transport urobku spod koparki na odkrywce zajmował wnioskodawcy co najmniej cztery godziny dziennie.

(dowód: zeznania świadka A. K. – protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2015r. od minuty 10:38 do minuty 28:23, zeznania świadka G. M. protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2015r. od minuty 28:39 do minuty 37:40, zeznania świadka I. S. - protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2015r. od minuty 37:57 do minuty 47:38, zeznania świadka J. Z. – protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2015r. –od minuty 47:39 do minuty 57:05, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 7 kwietnia 2016r. od minuty 4:51 do minuty 26:31, protokół rozprawy z dnia 18 sierpnia 2016r. od minuty 6:14 do minuty 11:57)

W okresie od 1 kwietnia 2003r. do 31 sierpnia 2014r. wnioskodawca pracował na oddziale strzałowym początkowo jako pomocnik górnik strzałowego, a od dnia 1 stycznia 2006r. na stanowisku górnik strzałowego. Oddział strzałowy

zajmuje się rozluźnianiem trudno urabialnych skał. Pracownicy oddziału strzałowego nawiercają otwory w skale, załadują je materiałem wybuchowym, zabezpieczają strefę wybuchu i detonują ładunek. Do obowiązków wnioskodawcy jako pomocnika górnika strzałowego w okresie od 1 kwietnia 2003r. do 31 grudnia 2005r. należało:

- współpraca z operatorem sprzętu technologicznego podczas przygotowywania miejsc do robót strzałowych,
- wiercenie otworów strzałowych wiertarką pneumatyczną,
- wykonywanie prac związanych z załadunkiem otworów strzałowych (wykonywanie przybitki);
- przeszukanie terenu na obecność przedmiotów ferro magnetycznych;
- obsługa agregatu sprężarkowego;
- obsługa urządzeń dźwigowych zamontowanych na samochodzie służącym do załadunku otworów strzałowych materiałem wybuchowym;
- przewóz samojezdnym wozem środków strzałowych ze składu materiałów wybuchowych w miejsce wykonywania robót strzałowych;
- zasypywanie otworów strzałowych żwirkiem i łączenie siatką strzałową;

Wnioskodawca raz dziennie dowoził żurawiem (...) z urządzeniem do wytwarzania materiału wybuchowego S. na oddział strzałowy saletrę i olej napędowy, z których to materiałów sporządzał materiał wybuchowy-saletrol. Dowóz materiału zajmował mu około godziny dziennie. Jako górnik strzałowy wnioskodawca wykonywał te same czynności, a dodatkowo robił ładunki udarowe, wpuszczał je w otwór strzałowy i odpalał ładunki.

(dowód: zeznania świadka I. S. - protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2015r. od minuty 37:57 do minuty 47:38, zeznania świadka J. Z. – protokół rozprawy z dnia 10 grudnia 2015r. –od minuty 47:39 do minuty 57:05, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 7 kwietnia 2016r. od minuty 4:51 do minuty 26:31, charakterystyka stanowiska pracy – k. 32 akt emerytalnych)

Pojęcie urobku oznacza materiał uzyskany robotą górniczą bez względu na jego skład i wielkość kawałków. Jest to zarówno kopalina (węgiel brunatny) jak i przerosty. Jest to zatem materiał zarówno pochodzący ze złoża jak i z nadkładu nad tym złożem. Przewóz tłucznia, piasku oraz kamieni spod maszyny podstawowej jest przewozem nadkładu, bowiem zarówno piasek jak i kamień w znaczeniu bryły skalnej różnej wielkości, są skałami przeznaczonymi do usunięcia w odkrywce, w celu umożliwienia wydobycia węgla brunatnego. Tłuczeń jest to kruszywo łamane powstałe w wyniku mechanicznego rozdrobnienia litego surowca (nadkładu). W złożu (...) nadkład stanowią zarówno skały okruczowe (piasek), jak i skały lite (głazy narzutowe, zlepieńce i piaskowce kwarcytowe, margle, wapienie), których mniejsze fragmenty potocznie nazywane są kamieniami lub w przypadku ich mechanicznego rozdrobnienia – tłucznem.

Prace polegające na transportowaniu na terenie odkrywki samochodem ciężarowym samowładowym urobku, tłucznia, piasku, kamieni spod maszyny podstawowej są pracami przy zmechanizowanym przewozie nadkładu i złoża, o których mowa w art. 50c ust 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Prace polegające na wytwarzaniu materiału wybuchowego (saletrol), zasypywaniu otworów strzałowych saletrolem i przybitką, łączenie siatki strzałowej na oddziale strzałowym (...) B. były pracami w przodkach, o których mowa w art. 50d ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

(dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu geologii i górnictwa w odkrywkowych zakładach górniczych – k. 63-70 akt)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna:

- na posiedzeniu w dniu 6 maja 2008r. ustaliła, że A. S. w okresie od 8 grudnia 1987r. do 28 lutego 1989r. oraz od 1 stycznia 1995r. do 31 marca 2003r. wykonywał prace górnicze odpowiadające charakterem pracy na stanowisku kierowcy – operatora samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce;

- na posiedzeniu w dniu 26 października 2009 roku ustaliła, że A. S. w okresie od 1 kwietnia 2003 roku do 31 grudnia 2005 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę zaliczaną w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej na stanowisku pomocnika górnika strzałowego. Komisja weryfikacyjna wskazała, że pomimo posiadania angażu na stanowisko pomocnika górnika strzałowego wykonywał prace odpowiadające charakterem pracy na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej.

(dowód: protokół z posiedzenia k. 9 -10, 31-akt emerytalnych)

W dniu 26 marca 2015 roku (...) z siedzibą w R. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym wskazała, że w okresie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą:

- w okresie od 8 grudnia 1987 roku do 28 lutego 1989r. oraz od 1 stycznia 1995r. do 31 marca 2003r. na stanowisku kierowcy - operatora samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce wymienionym w rozporządzeniu MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku w zał. Nr 2 poz. 6.

- w okresie od 1 kwietnia 2003r. do 31 grudnia 2005r. oraz od 1 września 2014r. do nadal na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej wymienionym w rozporządzeniu MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku w zał. Nr 3, Dział III poz. 1;

- w okresie od 1 stycznia 2006r. do 31 sierpnia 2014r. na stanowisku górnika strzałowego kopalni odkrywkowej wymienionym w rozporządzeniu MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku w zał. Nr 3, Dział III poz. 2.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej z 26.03.2015r. – k. 8 akt emerytalnych)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje :

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz.748 ze zm.).

Zgodnie z art. 50 a ust 1 i 2 ustawy emerytura górnicza przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) ukończył 55 lat życia;

2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi **50 lat**.

Zgodnie z art. art. 50b w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była **co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy**.

Z kolei zgodnie z art. 50 c ust. 1 pkt 4 **za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża**, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Stosownie natomiast do art. 50d ust 1 ustawy przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego: w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz **przy innych pracach przodkowych**, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębinieniu szybów i robotach szybowych (pkt 1) oraz w drużynach ratowniczych (pkt 2).

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego oraz przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą zawiera załącznik nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995r., Nr 2, poz. 8). Rozporządzenie to zachowało moc na podstawie art. 194 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ale w zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 25-letni okres pracy górniczej. Organ rentowy zakwestionował bowiem, aby w okresie zatrudnienia w (...)w B. (obecnie w (...)) z siedzibą w R.) od 8 grudnia 1987 roku do dnia 28 lutego 1989 roku i od 1 stycznia 1995 roku do 31 marca 2003 roku wnioskodawca wykonywał prace górnicze, ponieważ stanowiska kierowcy, kierowcy-mechanika oraz kierowcy prowadzącego stale samochody ciężarowe, nie figurują w załączniku nr 2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku. Ponadto organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy w wymiarze półtorakrotnym okresu od 1 kwietnia 2003r. do 31 grudnia 2005r. na stanowisku pomocnika górnika strzałowego, z uwagi na to, że stanowisko to nie figuruje w załączniku nr 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku. Okres ten organ rentowy zaliczył wnioskodawcy w wymiarze jednokrotnym.

Wnioskodawca dysponował świadectwem z dnia 26 marca 2015 roku wystawionym przez (...) z siedzibą w R. potwierdzającym fakt wykonywania pracy górniczej w spornym okresie zatrudnienia od 8 grudnia 1987 roku do 28 lutego 1989r. oraz od 1 stycznia 1995r. do 31 marca 2003r. na stanowisku kierowcy - operatora samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce wymienionym w rozporządzeniu MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku w zał. Nr 2 poz. 6. oraz od 1 kwietnia 2003r. do 31 grudnia 2005r. na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej wymienionym w rozporządzeniu MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku w zał. Nr 3, Dział III poz. 1;

Należy podnieść, że treść świadectwa wykonywania pracy górniczej nie została w sposób prawidłowy sformułowana, gdyż nie określa rodzaju prac, które faktycznie wykonywał skarżący, jak tego wymaga art. 50c i art. 50d ustawy, a jedynie zajmowane przez niego stanowisko. Tymczasem o uznaniu konkretnej pracy (wykonywanych czynności służbowych) za pracę górniczą w rozumieniu przepisów emerytalno-rentowych decyduje charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika, a nie nazwa stanowiska, protokół komisji weryfikacyjnej czy wreszcie świadectwo pracy.

Zatem kierowca - operator samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce tylko wtedy uzyska potwierdzenie zatrudnienia przy pracy górniczej, gdy na odkrywce w kopalni węgla brunatnego pracował przy urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych (tak: postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 2012-04-04, I UK 440/11). Z kolei górnik kopalni odkrywkowej wówczas, gdy wykonywał prace w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych.

Legitymowanie się zatem przez skarżącego świadectwem wykonywania pracy górniczej nie oznacza jeszcze, że rzeczywiście wykonywał on prace górnicze. Świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c., nie korzysta zatem z domniemania prawdziwości i autentyczności, a li tylko dokumentem prywatnym, który stanowi jedynie dowód tego, że osoba która go podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte (art. 245 k.p.c.). Świadectwo pracy samo przez się nie tworzy zatem praw podmiotowych ani ich nie pozbawia.

Ponieważ organ rentowy zaprzeczał prawdziwości świadectwa co do charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w spornym okresie (spór dotyczył dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca), ciężar wykazania prawdziwości tego dokumentu prywatnego w myśl art. 253 zd. 2 k.p.c. spoczywał na wnioskodawcy jako osobie, która chce z tego dokumentu skorzystać.

Wnioskodawca sprostował temu obowiązkowi. W pierwszym spornym okresie – jak wynika z dokumentów osobowych – wnioskodawca pracował na oddziale (...). Charakter pracy na oddziale (...) Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków: A. K., G. M., I. S. i wnioskodawcy, a także charakterystyki stanowiska pracy z dnia 27 maja 2015 roku przedłożonych przez pracodawcę skarżącego.

Prace wnioskodawcy w okresie od 8 grudnia 1987 roku do dnia 28 lutego 1989r. oraz od 1 stycznia 1995r. do 31 stycznia 2001r. – jak wynika ze zgodnych zeznań świadków oraz wnioskodawcy – miały jednolity charakter, i polegały na transportowaniu samochodami ciężarowymi samowładowymi o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony (tj. T., S., R.) urobku, tłuczni, piasku, kamieni spod koparki wielonaczyniowej wydobywającej kopalinę pod kruszarki na terenie odkrywki.

Prace te jak wynika z opinii biegłego ds. górnictwa mieszczą się w pojęciu prac przy zmechanizowanym przewozie nadkładu i złoża, o których mowa w art. 50c ust 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zważywszy, że w/ prace górnicze wnioskodawca wykonywał na odkrywce każdego dnia roboczego w wymiarze ponad 4 godzin dziennie jak tego wymaga art. 50 b ustawy, cały okres od 8 grudnia 1987 roku do dnia 28 lutego 1989r. oraz od 1 stycznia 1995r. do 31 stycznia 2001r. podlega zaliczeniu do stażu górniczego.

Po zdobyciu uprawnień do obsługi żurawia co nastąpiło pod koniec stycznia 2001r., a zatem nie wcześniej niż od 1 lutego 2001r. wnioskodawca oprócz transportowania urobku na odkrywce, co potwierdzają zeznania A. K., G. M., I. S., J. Z. - był operatorem żurawia (...) zamontowanego na (...). Przy użyciu tego sprzętu skarżący przewoził saletrę i olej napędowy z magazynu, który znajdował się poza odkrywką na oddział strzałowy znajdujący się na odkrywce w zastępstwie świadka J. Z., a następnie sporządzał na oddziale strzałowym materiał wybuchowy, który służył do załadowywania otworów strzałowych. Przy użyciu żurawia wnioskodawca przewoził także na ternie odkrywki niezbędne do remontu koparki wielonaczyniowej części maszyn oraz brał udział w bieżących naprawach koperek wielonaczyniowych. Jego obowiązki przy naprawie maszyny podstawowej sprowadzał się do transportowania w pionie części maszyny podstawowej, przy użyciu których mechanicy przeprowadzali bieżące naprawy maszyn podstawowych. Mechanicy dokonywali wymiany krążowników, suwni i skrobaków.

Z prac, które wnioskodawca wykonywał w okresie od 1 lutego 2001r. do 31 marca 2003r. pracami górniczymi wymienionym w art. 50c ustęp 1 pkt 4 ustawy były prace przy transporcie urobku spod maszyny podstawowej

jako prace przy zmechanizowanym przewozie nadkładu i złoża. Takimi pracami były także prace przy sporządzaniu materiału wybuchowego saletrolu na oddziale strzałowym.

Nie były natomiast pracami górniczymi prace transportowe części maszyn przy użyciu dźwigu. Prace te nie mieszczą się w pojęciu prac przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, gdyż są to czynności pomocnicze przy tych pracach. Również pozostałe prace związane z transportem części maszyn oraz przewożeniu saletry i oleju napędowego nie były pracami górniczymi.

Zważywszy jednak, że do stażu górniczego podlega zaliczeniu praca górnicza wykonywana już w połowie wymiaru czasu pracy, a jak zeznał skarżący transport urobku na odkrywcę zajmował mu co najmniej 4 godziny dziennie, pozwala to zaliczyć także okres pracy od 1 lutego 2001r. do 31 marca 2003r. do pracy górniczej.

Pracę górniczą wnioskodawca wykonywał także w kolejnym spornym okresie od 1 kwietnia 2003r. do 31 grudnia 2005r. na oddziale strzałowym na stanowisku pomocnika górnika strzałowego. Charakter pracy wnioskodawcy w tym okresie Sąd ustalił na podstawie charakterystyki stanowiska pracy sporządzonej przez pracodawcę oraz zeznań świadków: I. S., J. Z. i wnioskodawcy. Prace, które wnioskodawca w spornym okresie wykonywał, a polegające na: współpracy z operatorem sprzętu technologicznego podczas przygotowywania miejsc do robót strzałowych, wierceniu otworów strzałowych wiertarką pneumatyczną, wykonywaniu prac związanych z załadunkiem otworów strzałowych (wykonywanie przybitki), przeszukiwaniu terenu na obecność przedmiotów ferro magnetycznych, obsłudze agregatu sprężarkowego, załadunku otworów strzałowych, zasypywaniu otworów strzałowych żwirkiem i łączenie siatką strzałową, mieszczą się w zakresie pojęcia „innych prac przodkowych” wymienionych w art. 50d ustawy. Potwierdza to w swojej opinii biegły górnik. Prace wykonywane przez skarżącego były niezbędne do tego by maszyna podstawowa-koparka mogła wydobyć urobek. W polu (...), gdzie pracował skarżący, występują bowiem trudno urabialne skały tj. przekraczające możliwości skrawania podstawowym zestawem koparek wielonaczyniowych, co wymaga stosowania technologii wspomagających tj. „strzelania rozluźniającego”. W spornym okresie materiałem wybuchowym był saletrol, który powstawał z saletry amonowej i oleju napędowego. Te dwa wcześniej obojętne składniki dopiero po zmieszaniu w odpowiednich proporcjach stają się materiałem wybuchowym. S. był wytwarzany w bezpośrednim sąsiedztwie otworów strzałowych i służył do załadowywania tych otworów. Otwory strzałowe po załadowaniu saletrolem były uzupełniane materiałem skalnym tzw. przybitką, która wykonuje się z gliny, piasku, zwiercin albo z ich mieszanin. Uzbrojone w materiał wybuchowy i zapalniki inicjujące otwory strzałowe łączy się następnie siecią przewodów z zapalarką. Wszystkie w/w roboty tj. wytwarzanie materiału wybuchowego, zasypywanie otworów strzałowych saletrolem i przybitką, łączenie siatki strzałowej są nierozdzielnie związane z procesem urabiania skał, wykonywane w miejscu prowadzenia robót strzałowych oraz w ścisłym związku technologicznym związanym z odspojeniem nadkładu przez koparki wielonaczyniowe. Z prac wykonywanych w tym okresie tylko prace przy przewozie samodzielnym wozem środków strzałowych ze składu materiałów wybuchowych w miejsce wykonywania robót strzałowych nie były pracami górniczymi. Zważywszy jednak, że prace te wnioskodawcy zajmowały nie więcej niż 1 godzinę dziennie, co oznacza, że pozostałe prace przodowe zabierały mu 7 godzin dziennie, pozwala to na zaliczenie całego spornego okresu do prac z art. 50d.

Reasumując Sąd zaliczył wnioskodawcy do pracy górniczej sporne okresy:

- od 8 grudnia 1987 roku do dnia 28 lutego 1989r. (1 rok 2 miesiące i 20 dni) oraz od 1 stycznia 1995r. do 31 marca 2003r. w wymiarze jednokrotnym jako prace z art. 50c ustawy;

- od 1 kwietnia 2003r. do 31 grudnia 2005r. w wymiarze półtorakrotnym jako prace z art. 50d ustawy.

Po doliczeniu tych okresów do uznanego okresu pracy górniczej staż wnioskodawcy wynosi – po odjęciu okresów zasiłkowych - 25 lat, 2 miesiące i 25 dni pracy górniczej (pismo organu rentowego k. 99 akt)

Biorąc pod uwagę, że wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki, od których zależało jego prawo do emerytury górniczej, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku. Sąd przyznał

wnioskodawcy prawo do emerytury z dniem spełnienia ostatniej przesłanki, od której zależało jego prawo do emerytury górniczej, a mianowicie z dniem 1 kwietnia 2015 roku.